

در حمایت از آرمان فلسطین:

موافق ژنو، مخالف دیوار

اتی ین بالیبار، آبراهام سگال، ماری نوئل تیبو، پی یر ویدال ناکه و ...

یادداشت مترجم:

جمعیت فرانسوی trop c'est trop (دیگر از حد گذشته است!) که آن را کسانی چون «اتی ین بالیبار» و «پی یر ویدال ناکه» در دفاع از آرمان فلسطین و در راه برقراری صلحی عادلانه بین اسرائیل و فلسطین تأسیس کرده اند بیانیه ای انتشار داده که در لوموند ۲۵ فوریه ۲۰۰۴ چاپ شده است. موضوع بیانیه یکی «پروژه توافق صلح ژنو» است و دیگری کشیدن دیواری ظاهراً به بهانه جلوگیری از نفوذ مبارزان فلسطینی به داخل اسرائیل و در واقع برای تصرف هرچه بیشتر زمین ها و زندگی را بر فلسطینی ها هرچه سخت تر کردن تا مجبور به ترک فلسطین شوند*. «توافق صلح ژنو» به ابتکار یوسی بلین (Yossi Beilin) وزیر سابق آموزش و پرورش اسرائیل در کابینه باراک و رهبر یک سازمان دست چپی در اسرائیل از یک طرف و یاسر عبد ربه (Yasser Abd Rabbo) وزیر سابق در دولت تشکیلات خودمختار فلسطین از طرف دیگر پیشنهاد شده است. این طرح نه پیشنهادی رسمی، بلکه چنان که اعلام شده از سوی «جامعه مدنی» مطرح گردید. درباره این پروژه و کارایی آن بحث های موافق و مخالف زیاد بین خود فلسطینی ها و نیز خود اسرائیلی ها درگرفت. دولت شارون البته آن را کاملاً رد کرد ولی دولت فلسطین در عین آنکه تأیید نکرد، اما از نزدیک آن را تعقیب کرد و در مراسم اعلام آن در ژنو (که به پیشنهاد و کمک دولت سوئیس صورت گرفت) برخی از شخصیت های نزدیک به یاسر عرفات حضور داشتند.

به نظر ما، با توجه به معادله نابرابری که قضیه فلسطین در آن افتاده، فلسطینی ها که محروم از همه چیز در برابر دشمنی برخوردار از همه چیز قرار گرفته اند، چاره ای جز این ندارند که با شهادت حیرت انگیزشان در مقاومت، از مهم ترین دستاوردهای ۵۰ سال مبارزه خود که همانا شخصیت سیاسی مستقل شان، متبلور در سازمان آزادی بخش فلسطین، دفاع کنند و نگذارند که سرنوشتشان را آمریکا و اسرائیل که به اصطلاح «جامعه بین الملل» خوانده می شوند، در غیاب آنان تعیین کنند. تا کنون ده ها بار امپریالیست ها خواسته اند آرمان فلسطین را به خاک بسپارند، هیچ یک از صدها قطعنامه ملل متحد را که به سود فلسطین بوده به اجرا در نیاورده اند، و به مرور زمان دارند تمام خاک فلسطین را به نفع اشغالگران می بلعند، رهبر این ملت و رئیس جمهور آن را دو سال است در خانه اش زندانی کرده اند و آحاد افراد این ملت ستمدیده را در معرض انواع تحقیرهای روزمره قرار می دهند ... با همه این ها، امروز به برکت مبارزه عادلانه و پیگیرانه شان بیش از هر زمان دیگر از سوی نیروهای مبارز و توده های زحمتکش در سراسر جهان حمایت می شوند.

بیانیه ای که در زیر ترجمه اش را می خوانید یکی از صدها بیانیه ای است که در حمایت از مقاومت فلسطین فقط در فرانسه منتشر می شود:

«ابتکار ژنو» هم با دیوار در تضاد کامل قرار دارد و هم با اقدامات خشونت آمیزی که به عمد، پیش از شروع ساختمان دیوار و همزمان با آن صورت گرفته و می گیرد: هزاران خانه را در ساحل غربی و نوار غزه ویران کرده اند؛ ده ها هزار درخت زیتون را از ریشه کنده اند؛ صدها نفر را طی عملیات قتل های هدفمند کشته اند و قربانی های «جانی» فراوان برجا گذاشته اند؛ جاده هایی را به کلی قطع کرده و روستاهایی را به خفقان کشانده اند. بازکردن درهای صلح با کشیدن دیواری که افق را بر همه چیز می بندد در تقابل قرار دارد، همچون

تقابل خیال با واقعیت و تقابل امید با بن بست. اما آیا باید به خاطر این واقعیت دردناک، «ابتکار صلح ژنو» را کم اهمیت جلوه داد؟

بین دو نفری که مبتکر و امضا کننده این پروژه هستند عدم تقارن دوگانه ای وجود دارد. یاسر عبد ربه که به تشکیلات خود مختار فلسطین نزدیک است خلقی را نمایندگی می کند که زیر یوغ اشغال منکوب شده است، حال آنکه یوسی بلین که در جناح چپ حزب کار (اپوزیسیون کنونی دولت شارون) قرار دارد عضوی ست از جامعه اسرائیل که طرف مسلط نزاع است.

نقاط قوت - و هم نقاط ضعف - ابتکار ژنو از اینجا ست که منشأ آن شخصیت های سیاسی ای هستند که در قدرت مشارکت ندارند. اما این طرح توافق که به نحوی وسیع مورد حمایت نیروهای صلح طلب و شخصیت های سیاسی و اعضای مؤثر در جامعه مدنی در چند کشور اروپایی قرار گرفته در يك وضعیت منجمد شده و به بن بست افتاده شکافی پدید می آورد و در مرکز بحث و کنکاشی قرار می گیرد که حول چشم اندازهای صلح پس از دوره شارون - بوش دور می زند. از هم اکنون آنچه در کارزار انتخاباتی رئیس جمهوری آمریکا و نیز آنچه در جامعه اسرائیل می گذرد امکان این تصور را فراهم می آورد که به پس از دوره شارون - بوش بیندیشیم و اینکه آینده ای از نوع دیگر امکانپذیر باشد.

به نظر ما باید از ابتکار ژنو، مبانی و ترکیب آن جانبداری کرد، از محتوای آن حمایتی انتقادی نمود و برخی از تعابیر مبهم آن را با احتیاط پذیرفت و تدقیق نمود. حمایت انتقادی ای که به تأیید متن در کلیت آن نمی انجامد و در کنار مضامین روشن (مثلاً اهداف امضا کنندگان و ساز و کارهای کنترل و مداخله جهت اجرای توافق) بر کاستی ها و موارد مبهم انگشت می گذارد: از جمله به رسمیت شناختن مسؤلیت اسرائیل در فاجعه فلسطینیان در ۱۹۴۸ و تضمین برابری حقیقی شهروندان یهودی و عرب اسرائیلی در حقوق شان.

از این انتقادات گذشته، ما فکر می کنیم که شایسته است از دینامیسم صلح و گفتگویی که این پروژه توافق ترغیب می کند و بر می انگیزد بی دریغ حمایت شود. کسانی هستند که به نحوی نمایشی در رسانه های گروهی از این ابتکار پشتیبانی کردند، در حالی که هرچه می توانستند انجام دادند تا آن را به امری غیر ممکن بدل سازند. ما چنین موضع گیری های متناقض و پی در پی را جدی نمی گیریم.

این متن که مسلماً به حد کمال نیست و بنا بر این قابل ارتقاء است امروز فرصتی ست برای تأمین آینده. اما حال را فراموش نکنیم. ما که پشتیبان فلسطینی های تحت اشغال و ستمدیده هستیم نمی توانیم این دیوار تبعیض نژادی را بپذیریم که آنان را محبوس می کند و در تنگنا می گذارد و از فضای حیاتی قلمرو محصور فلسطینی ها هر روز بیش از پیش می کاهد. در عین حال ما به وضعیت اسرائیلی ها نیز که زندانی يك منطق نظامی پوچ شده اند می اندیشیم، زیرا دیوارهای بلند و موانع الکتریکی نمی توانند از عملیات انتحاری وحشتناک جلوگیری به عمل آورند.

همانطور که «نقشه راه» به سرعت رنگ باخت و پژمرد، این دیوار - که خود واقعیتی سخت و نشانه توهمی خطرناک و امنیت پرست است، می تواند «توافق ژنو» را به فریب و به رؤیایی باطل برای طرفداران شکست خورده صلح تبدیل کند.

به علاوه ما فکر می کنیم که ضروری ست طرف اسرائیلی توافق رسماً ظلمی را که به ملت فلسطین وارد آمده بپذیرد، و اعلام نماید که آماده است قطعنامه های سازمان ملل متحد را در باره اصلی که حق بازگشت آوارگان را به رسمیت می شناسند به اجرا درآورد. اینکه این اصل چگونه پیاده شود به مذاکرات صلح آینده تعلق دارد.

در لحظه حاضر، ما خواستار آن ایم که يك مداخله بین المللی فوری از ساختن دیوار جلوگیری به عمل

آورد و قسمت هایی را که تا کنون در شرق خط سبز ساخته شده از میان بردارد. از آنجا که دیوار با پروژهء ابتکاری ژنو در تناقض مطلق قرار دارد و در صحنهء عمل نافی آن است، کلیهء کسانی که به خصوص در اروپا از این پروژهء توافق پشتیبانی می کنند باید در مخالفت با ساختن دیوار بسیج شوند. فشارها و مداخله های عمومی برای متوقف کردن این فاجعه ضروری ست، اما برای آنکه به صلح و آشتی فرصتی داده شود باید طرفین نزاع که به دو طرف مذاکره برای صلح بدل شده اند به یکدیگر اعتماد نمایند.

نخستین جمله ای که در مقدمهء توافق ژنو آمده این است که طرفین تأکید می کنند که «مصمم اند به ده ها سال درگیری و نزاع پایان دهند تا در يك همزیستی مسالمت آمیز و احترام متقابل و در امنیتی مبتنی بر صلحی عادلانه، پایدار و سراسری بسر برند و به يك آشتی تاریخی دست یابند». اگر شمار کسانی که چنین هدفی دارند به حد کافی باشد، این امری ست قابل تحقق.

(ترجمه برای اندیشه و پیکار)

* دربارهء این دیوار نگاه کنید از جمله به مقالهء «دیوار ننگ» روی سایت:
www.peykarandeesh.org/felestin/index.htm